

Amateka Yahishwe y'Umurongo wa Mirongo Ine — Umubare wa Makumyabiri na Gatanu

Ezekieri Nhamba Yechitanhatu

Jeff Pippenger

2026-08-11

Ndzi ri karhi ndzi tshaha eka ndzimana yin'wana ya Timbhoni leyi nyikaka swiyenge swo hambana-hambana swa ntiyiso mayelana ni ntokoto wa Ezekiele, Esaya, na Yohane endhawini yo kwetsima. Yohane a hundzuluka leswaku a vona rito leri a ri ri endzhaku ka yena eka Nhluvutelo ndzima ya sungula.

Ndaiva muMhepo pazuva raIshe, ndikanzwa shure kwangu inzwi guru, serinorira hwamanda, richiti: Ndini Arfa naOmega, wokutanga nowokupedzisira; uye richiti: Zvaunoona, nyora mubhuku, uzvutumire kumachechi manomwe ari muAsia; kuEfeso, nokuSmirna, nokuPergamo, nokuTiatira, nokuSadhisi, nokuFiraderfia, nokuRaodhikia. Ndikatendeuka kuti ndione inzwi rakanga richitaura neni. Zvino ndakati ndatendeuka, ndikaona zvigadziko zvemwenje zvinomwe zvendarama. Zvakazarurwa 1:10–12.

Kusuka pachitsuwa chePatimosi uye ndokupinda musanctuary rokudenga, umo Johane anoona chiratidzo chaKristu icho Hanzvadzi White anotizivisa nezvacho, ndicho chiratidzo chimwe chete icho Dhanyeri akaona muchitsauko chegumi chebhuku rake.

“Mumazuva iwayo ini Danieri ndakanga ndichichema mavhiki matatu akazara. Handina kudya chingwa chinonaka, uye nyama kana waini hazvina kupinda mumuromo mangu, uye handina kuzora mafuta zvachose.... Ipapo ndakasimudza meso angu ndikatarisa, zvino tarirai, mumwe murume akanga akapfeka mucheka werineni, chiuno chake chakasungwa negoridhe rakanaka reUfaz. Muviri wakewo wakanga wakaita seberiri, uye chiso chake chakanga chakaita sechimiro chemheni, uye meso ake akaita semarambi omoto, uye maoko ake netsoka dzake zvakanga zvakafanana noruvara rwendarira yakakwenenzverwa, uye inzwi ramashoko ake rakanga rakaita senzwi reboka guru revanhu’ (Danieri 10:2–6).

“Tsananguro iyi yakafanana neyakapiwa naJohane apo Kristu akazarurirwa kwaari pachitsuwa chePatimosi. Hapana mumwe akaderera kupfuura Mwanakomana waMwari akazviratidza kuna Danieri. Ishe wedu anouya pamwe chete nemumwe mutumwa wekudenga kuti adzidzise Danieri zvaizoitika mumazuva okupedzisira.” Sanctified Life, 49.

Ndimba pfumbamwe dzokutanga dzinoratidza kuti Zvakazarurwa zvaJesu Kristu zvinobviswa chisimbiso nguva pfupi kusati kwavharwa nguva yokuyedzwa kwavanhu. Zvakazarurwa izvi zvakapiwa naMwari kuna Jesu, uyo akazvipa kuna Gabhurieri, uyo akazvipa kuna Johani pamwe chete nokutumwa kuti Johani atumire shoko kumachechi manomwe. Isaya akagamuchira kutumwa kwake kuti aite zvakafanana muchitsauko chechitanhatu, uye Ezekieri akagamuchira murayiro mumwe chete muzvitsauko zviviri nezvitatu. Johani musungwa paanogamuchira kutumwa kwake, Ezekieri naDhanieri vatapwa muBhabhironi, uye Isaya ari kurarama munhoroondo yamambo

akaipa Ahazi waJudha.

“Paive namavhiri mukati memamwe mavhiri, akarongeka nenzira yakaoma zvikuru zvokuti pakutanga kuaona, Ezekieri akaona sokuti zvole zvakanga zviri mumhirizhonga. Asi pakufamba kwawo, kwaiva nokunyatsojeka kwakanaka uye nokuwirirana kwakakwana. Zvisikwa zvokudenga ndizvo zvaifambisa mavhiri aya, uye, pamusoro pazvo zvole, pachigaro choushe chinobwinya chesafaya, paiva noWokusingaperi; uye kuchikomberedza chigaro choushe kwaiva nomurarabungu wakachikomberedza, mucherechedzo wenyasha norudo. Akakurirwa nokubwinya kunotyisa kwechiitiko ichi, Ezekieri akawira pasi nechiso chake, apo inzwi rakamurayira kuti asimuke anzwe shoko raJehovha. Ipapo akapiwa shoko renyevero kuna Israeri.” Testimonies, 751.

Kanti pia nikasikia sauti ya Bwana, ikisema, Nimitume nani, naye ni nani atakayekwenda kwa ajili yetu? Ndipo nikasema, Mimi hapa; nitume mimi. Isaya 6:8.

“Umbono lo wanikwa uHezekeli ngesikhathi lapho ingqondo yakhe yayigcwele ukwesaba okumnyama ngezinto ezizayo. Wabona izwe lawoyise lilele liyincithakalo...”

Saizvozvowo, naho Xikwembu xi ri kusuhi ni ku paluxela Yohane la rhandzekaka matimu ya kereke ya minkarhi leyi a yi ta ta, xi n’wi nyike xitiyisekiso xa ku tsakela ka Muponisi ni ku hlayisa ka yena vanhu va Yena hi ku n’wi komba “Un’wana loyi a fanaka ni N’wana wa munhu,” a famba exikarhi ka swivambiso swa timboni, leswi a swi fanekisela tikereke ta nkombo. ...

“Mafunzo haya ni kwa faida yetu. Tunahitaji kuitegemeza imani yetu juu ya Mungu, kwa maana mbele yetu tu kuna wakati utakaojaribu nafsi za wanadamu. ...”

“Takamira papfumo pechiitiko zvikuru nezvine uremu. Chiporofita chiri kuzadzika nokukurumidza. Ishe ava pamukova. Nenguva isipi kuchazaruka pamberi pedu nguva inofadza zvikuru, ine kukosha kukuru kune vole vapenyu. Makakatanwa ekare achamutswazve; matsva achamukawo. Zviitiko zvichaitwa munyika yedu hazvisati zvambozivikanwa kunyange mukufungidzira. Satani ari kushanda kubudikidza nevanhu vaanoshandisa. Avo vari kuedza kushandura Bumbiro reMitemo nokuwana mutemo unosimbisa kuchengetwa kweSvondo havanyatsonzwisisi kuti mugumisiro wacho uchava chii. Dambudziko guru ratosvika pedyo nesu.”

“Asi vashumiri vaMwari havafaniri kuzvivimba panguva ino huru yokukurumidzira. Muzviratidzo zvakapiwa kuna Isaya, kuna Ezekieri, uye kuna Johane tinoona kuti denga rakabatana zvakadii nezvinoitika zviri kuitika panyika uye kuti kutarisira kwaMwari kukuru zvakadini kuna avo vakatendeka kwaAri. Nyika haina kusiiwa isina mutongi. Urongwa hwezviitiko zvinouya huri mumaoko aShe. Ukuru hwokudenga ndihwo hwakabata mugove wamarudzi, pamwe chete nezvinonetsa zvechechi yaKe, mumaoko aKe amene. ...”

“Muono waEzekieri wakaraidza kuti Mwari aiva noruoko rwake pasi pamapapiro evakerubhi. Izvi ndezvekudzidzisa varanda vake kuti isimba roumwari rinovapa kubudirira. Achashanda pamwe chete navo kana vakabvisa zvivi uye vakava vakachena mumwoyo nomuhupenyu.

“Lembe ra ku vangama leri fambaka exikarhi ka swivumbiwa leswi hanyaka hi ku hatlisa loku fanaka ni ka rihati ri yimela rivilo leri ntirho lowu eku heteleleni wu nga ta ya emahlweni ha rona ku fikela eku hetisekeni. ...”

“Bahanzi, ino si nguva yokuchema nokupererwa, hakuzi kunguva yokukundwa nokukahadzika nokusatenda. Kristu haasi zvino Muponesi ari muguva idzva raJosefa, rakavharwa nedombo guru uye rakaiswa chisimbiso cheRoma; tine Muponesi akamuka. Ndiye Mambo, Ishe wehondo; anogara pakati pamakerubhi; uye pakati pekukakavadzana nokutinhira kwamarudzi anoramba achichengeta vanhu Vake. Iye anotonga kumatenga ndiye Muponesi wedu. Anoyera kuedzwa kwose. Anotarira moto wevira unofanira kuidza mweya wose. Kana nhare dzamadzimambo dzichazoputswa, kana miseve yehasha dzaMwari ichabaya nemumwoyo yevavengi Vake, vanhu Vake vachava vakachengeteka mumaoko Ake.” Testimonies, volume 5, 752–754.

Zvinafour zvitanzi zwa Bivhili zwi khwaṭhisedza ngoho ya uri mulaedza wa Nzumbululo ya Yesu Kristo wonetshedzwa kha avho vhathu vhane vha imelwa nga ndila ya tshifanyiso nga zwenzakalo zwa avha muporofita ngomu vhuvhaleloni. Ndi musi ri tshi dzhena ngomu vhuvhaleloni ha ṭadulu he ranetshedzwa mulaedza we ra vhewa nga u langiwa u u huwelela. “Mulilo wa tshivhiso” une wa lingedza “muya muṇwe na muṇwe” ndi tshivhiso tsha Malakia 3.

Asi ndianiko angangatsungirira pazuva rokuuya kwake? Uye ndianiko achamira kana achioneka? Nokuti akafanana nomoto womunyungudutsi, uye nesipo yomuwachu wengu: Uye iye achagara somunyungudutsi nomuchenesi wesirivha; uye achachenesa vanakomana vaRevhi, nokuvachenesa segoridhe nesirivha, kuti vaye kuna Jehovha chipiriso mukururama. Ipapo chipiriso chaJudha neJerusarema chichafadza Jehovha, sezvazvaiva pamazuva akare, uye sezvazvaiva pamakore okutanga. Maraki 3:2–4.

Mucoci anoziva kuti sirivha yagara muchoto kwenguva yakafanira apo sirivha yacho yava yakachena kwazvo zvokuti inoratidza chiso chomucoci wacho. Chokwadi ichi pamusoro penzira yaimboshandiswa pakare pakucocwa kwesirivha chinoenderana neshoko rechiito rinokonzera, “marah,” rakaonekwa naDanieri muchitsauko chegumi. Mumazuva okupedzisira aya Ishe ari kutungamirira vanhu Vake kupinda munzvimbo tsvene kuti aedze, achenese, uye abvise tsvina kune avo vari kukwikwidza kuva chikamu chemureza wevane zviuru zana namakumi mana nezvina. Munguva iyi, “Achashanda nesu,” “kana” isu “tikabvisa uipi tikava yakachena mumwoyo nomuhupenyu.” Vamwe, sezviri muna Danieri 10, vanotiza kubva muchiitiko ichocho, asi avo, vanomiririrwa naDanieri, vanoona chiratidzo chikuru chegirazi chinoratidza chakazarurwa chaJesu Kristu, vachaita, sezvinoratidzwa naIsaya, kuti miromo yavo ibatwe nerasha rinobva paaritari, uye vachacheneswa nokugadzirirwa kupa shoko kukereke yakatsauka pakutanga, vozoripa kunyika yose.

Ujumbe huu umetolewa kwa zile nafsi waaminifu katika patakatifu. Mambo ya Walawi ishirini na tatu, unapolinganishwa na majira ya Pentekoste, umekusudiwa kuakisi Sanduku la Agano katika Patakatifu pa Patakatifu. Kwa imani, muundo wa jumbe za sura hii hutambulisha alama tatu za njia ndani ya historia takatifu ambamo jaribio la tanuru hukamilishwa. Kwa kina cha kimungu—muundo wa kiunabii wa sura ya ishirini na tatu humwezesha mwanafunzi wa unabii

kumweka Ezekieli katika aya ya kwanza ya sura ya kwanza.

Zvino zvakaitika mugore rechimakumi matatu, mumwedzi wechina, pazuva rechishanu romwedzi, ndiri pakati pavatapwa parwizi rweKebhari, kuti matenga akazaruka, ndikavona zviratidzo zvaMwari. Pazuva rechishanu romwedzi, iro rakanga riri gore rechishanu rokutapwa kwamambo Jehoiakini. Ezekieri 1:1, 2.

Sa mupadiri nakong ya ho tiiswa ha ba dikete tse lekgolo le mashome a mane a metso e mene, Ezekiele o le selemong sa mashome a mararo sa potoloho ya leshome le metso e supileng ya Jubile, e leng dilemo tse hlano pele ho thibelo ya boraro ho tse tharo ya Jerusalema ke Nebukadnezare ka 587 BC. Selemo sa mashome a mararo temaneng ke dilemo tse mashome a mararo ka mora tsosoloso e kgolohadi historing ya Testamente ya Kgale, mme se letsatsing la bohloko la selemo sa bohloko, ka hona se bea palo ya bohloko hodima bopaki ba Ezekiele. Ditemaneng tse pedi tsa qalo re fumana mashome a mararo a tsejwa hang, mme palo ya bohloko e bolelwa hararo. Sebopehong sa Levitike mashome a mabedi a metso e meraro se hokahanneng le nako ya Pentekonta, teko ya bobedi e emetsweng ke mashome a mararo e fihla moketeng wa diterompeta, matsatsi a mahlano ho nyolohelong ha Krete, ebe matsatsi a mahlano ho ya letsatsing la poelano, ebe matsatsi a mahlano ho ya letshwaong la tsela le emelang pula ya pele ka bobedi (Pentekonta) le ya morao (Metlotloane). Sebopeho se hlahisa mashome a mararo, se latelwa ke mehato e meraro ya bohloko. Ezekiele o tempeleng, mme sebopeho sa Levitike mashome a mabedi a metso e meraro ke Areka.

Imbiri inopupura pachena kuti panguva iyi Ezekieri aive makore mashanu pamberi pekukombwa kwechiratidzo uko kunopedzisira kwava mufananidzo wemutemo weSvondo uri kuuya nokukurumidza, sezvinomiririrwa nokuparadzwa kweJerusarema. Nhamba “shanu” chinhu chikuru chomufananidzo waRevhitiko makumi maviri nenhatu, sezvakangoitawo nhamba “makumi matatu.”

M’nkhani izi kwasonyezedwa kuti, pamene mavesi makumi awiri ndi awiri oyambirira a mutuwo ayanjanitsidwa ndi mavesi makumi awiri ndi awiri omaliza, ndiyeno pamodzi mizere iwiri imeneyo ya mavesi makumi awiri ndi awiri iyanjanitsidwa ndi nyengo ya Pentekoste, njira ya mayesero ya masitepe atatu, yomwe ndi moto wa ng’ango wa Malaki, imonetsedwa momveka bwino. Masitepe atatuwo ali ndi alpha ndi omega mu sitepe yoyamba ndi yachitatu, zomwe zili ndi mndandanda wa zizindikiro zinayi zosonyeza sitepe imodzi.

Paseka, kuteverwa nomutambo wezvingwa zvisina mbiriso, kwozoteverwa nechibayiro chezvibereko zvokutanga zvebhari, uyezve mazuva “mashanu” kusvika kumagumo omutambo wezvingwa zvisina mbiriso. Zviratidzo zvina izvozvo zvinoumba muedzo wokutanga, uye Jesu anogara achiratidza magumo nokutanga; uye muedzo wechitatuwo unoumbwa nezviratidzo zvina. Mutambo wehwamanda, wozoteverwa nokukwira kwaKristu kudenga, kuchiteverwa nezuva rokuyanana, uyezve mazuva mashanu gare gare kusvika pakusvika kwePendekosti neMatende zvose zviri zviviri. Pendekosti chiratidzo chemvura yokutanga, uye Matende chiratidzo chemvura yokupedzisira. Mumuenzaniso waRevhitiko makumi maviri nenhatu, zvose zviri zviviri Pendekosti neMatende zvinowirirana.

Sakafarai zvino, imi vana veZiyoni, mufare muna Jehovha Mwari wenyu; nokuti akakupai mvura yokutanga zvine mwero, uye achakunisirai mvura, iyo mvura yokutanga, nemvura yokupedzisira, mumwedzi wokutanga. Joere 2:23.

Ukucwaningwa kokugcina kanye nenqubo yokuhlanzwa kwaqala ngoDisemba 31, 2023. Uvivinyo lokuqala lwaluwuvivinyo oluyisisekelo olwafanekiselwa yimpikiswano “yabaphangi babantu bakho” eyahlukanisa iqembu elalike lavivinywa ngaphambili ngokudumala kukaJulayi 18, 2020.

“Mumagariro enhoroondo nechiporofita, Shoko raMwari rinoratidza kurwisana kwenguva refu kwakagara kuripo pakati pechokwadi nekukanganisa. Kurwisana ikoko kuchiri kuenderera mberi. Zvinhu zvakamboitika zvichadzokororwa. Makakatanwa ekare achamutsidzirwazve, uye dzidziso itsva dzicharamba dzichimuka nguva dzose. Asi vanhu vaMwari, avo mukutenda kwavo nokuzadziwa kwechiporofita vakaita rutivi mukuziviswa kwemashoko engirozi yokutanga, yechipiri, neyechitatu, vanoziva pava kamira. Vane ruzivo rwakakosha kupfuura goridhe rakanaka kwazo. Vanofanira kumira vakasimba sedombo, vachibatisisa kutanga kwekuvimba kwavo vakatsiga kusvikira kumugumo.” Manuscript Releases, bhuku 1, 47.

Mu Levitiko 23, ikigeragezo cya mbere kigereranywa n’ihuriro ry’ubuhanuzi rigizwe n’ibintu bitatu, maze nyuma y’iminsi itanu hagakurikiraho iherezo ry’Umunsi Mukuru w’Imigati Itarimo Umusemburo. Pasika yari umunsi wa mbere, Umunsi Mukuru w’Imigati Itarimo Umusemburo wari umunsi wa kabiri, kandi ituro ry’Imbuto z’Ibere ryari umunsi wa gatatu. Nyuma y’iminsi itanu, Umunsi Mukuru w’Imigati Itarimo Umusemburo warangiye. Imiterere y’ubuhanuzi y’icya mbere muri bya bigeragezo bitatu na yo igaragazwa no mu kigeragezo cya gatatu kandi cya nyuma. Muri iyo waymark ya gatatu, igizwe na waymark eshatu zikurikiwe n’imwe, Umunsi Mukuru w’Amakondera ni umunsi wa mbere, kandi kuzamuka kwa Kristo mu ijuru kuba nyuma y’iminsi itanu, hanyuma Umunsi w’Impongano ugakurikiraho nyuma y’iminsi itanu, maze nyuma y’indiminsi itanu Pentekote n’Umunsi Mukuru w’Ingando byombi bikaranga itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, rigereranywa mu gitabo cya Ezekieli no kurimbuka kwa Yerusalemu.

Pakati pa mapeto pa phwando la mikate yopanda chotupitsa ndi phwando la malipenga pali masiku makumi atatu, amene samangoyimira chizindikiro cha wansembe yokha, koma komanso mayeso achiwiri a mayeso atatu oyimiridwa m’fanizo la Umulungu.

Ubatizo wa Kristo unaonyesha alama tatu za Pasaka, mikate isiyotiwa chachu, na malimbuko, kwa maana alama hizo tatu zinawakilisha kifo cha Kristo, kuzikwa kwake, na ufufuo wake. Hatua hizo tatu hufuatwa na siku tano kuelekea hatua ya nne, inayowakilishwa na mwisho wa Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. Ubatizo unaonyesha hatua hizo tatu katika wakati mmoja mfupi, wakati Yohana alipombatiza Masihi wake. Sikukuu za majira ya machipuo hutenganisha hatua hizo tatu kwa siku moja kila moja, na sikukuu za majira ya vuli hutenganisha hatua hizo tatu kwa siku tano.

Loko hi hi tirhisa ndzingo wo sungula wa minkhuvo ya ximun’wana tanihi ku hlanganisiwa ka swikombiso swinharhu leswi landzeriwaka hi xikombiso xin’we endzhaku ka masiku ya ntlhanu; kutani hi tirhisa minkhuvo ya ku wa tanihi swikombiso swinharhu leswi landzeriwaka endzhaku ka masiku ya ntlhanu hi xikombiso xin’we, ku simekiwa xivumbeko xa vuprofeta lexi vumbiwaka hi xikombiso xa alpha xa swinharhu leswi landzeriwaka hi masiku ya ntlhanu, lexi kutani xi

landzeriwaka hi masiku ya makume manharhu, ni ndzingo wa vunharhu wa minkhuvo ya ku wa tanihi xikombiso xa swinharhu leswi landzeriwaka hi masiku ya ntlhanu—xivumbeko lexi xi kombisa ndzingo wo sungula tanihi lowu funenetaka ntsengo hinkwawo wa masiku ya ntlhanu, lowu landzeriwaka hi ndzingo wa vumbirhi wa masiku ya makume manharhu lowu fikaka eka xikombiso xa vunharhu xa masiku ya ntlhanu. Ntlhanu ku engetela makume manharhu, ku engetela ntlhanu i makume mune ($5 + 30 + 5 = 40$).

Kubhabhatidzwa kwaKristu kwakateverwa pakarepo namazuva ana makumi mana, ayo akaguma nemiedzo mitatu. Zvizhinji zvikuru zvinogona kuzivikanwa muchimiro chaRevhitiko makumi maviri nenhatu kana zvichinzwisiswa pamwe chete nenguva yePentekosti, asi pane rimwe danho chitsauko ichi chinomiririra Areka iri muNzvimbo Tsvenetsvene-tsvene.

Mikhalidwe ya madyerero a chisika ndi a kugwa mu Levitiko twente-sitatu yaikidwa pakati pa ma Sabata awiri. Ma Sabata awiri amenewo amaimira akerubi awiri okutira, ndipo zizindikiro za njira za nyengo ya Pentekoste zogwirizana ndi Levitiko twente-sitatu zimaimira Likasa ndi akerubi awiri okutira. Ezekieli akutengedwa kulowa m'malo opatulika mu chaputala choyamba, ndipo pamene akutengedwa kumeneko, ali pa masiku asanu asanatsekedwe mzindawo, kutsekedwa kumene kumatsogolera ku chiwonongeko cha Yerusalemu, choimira lamulo la Sabata loyamba la Lamlungu lomwe lili pafupi kubwera. Lamulo la Lamlungu limaimiridwa ndi Pentekoste ndi Misasa mu Levitiko twente-sitatu. Ezekieli ali m'chaka cha makumi atatu, ndipo makumi atatu ndi nthawi ya mayeso achiwiri mwa mayeso atatu amene amapanga moto wa ng'ango wa Malaki atatu. Mayeso achiwiri amaimiridwa ndi masiku makumi atatu, monga momwe Ezekieli alili m'chaka cha makumi atatu cha mzunguliro wa chisangalalo cha khumi ndi chisanu ndi chiwiri umene unayamba pa Paska Yaikulu ya Yosiya, monga olemba mbiri amatchulira. Ezekieli ali zaka zisanu asanatsekedwe mzinda umene unatenga miyezi khumi ndi isanu ndi itatu, ndipo ali m'kachisi, komwe ndi pakati pa mayeso atatu omaliza amene amayeretsa ndi kuyeretsatu otsala. Petro anali ku Kaisareya-Filipi (Panium), nawonso ali pakati pa mayeso atatu, monga momwe zimaimiridwa ndi Panium (Kaisareya-Filipi), phiri la Kusandulika ndi mtanda.

Mugore ra592 BC, Ezekieri akaitwa mbeveve nenzira inoshamisa zvikuru, uye aingotaura chete kana Mwari avhura muromo wake. Mamiriro iwayo akaramba aripo kusvikira pakuwa kweJerusarema muna 585/6 BC. Mwari akanga amuita kuti ataure pakatanga kukombwa kweguta, pazuva rakafa “chishuwo che” “meso” ake, asi haana kubvumidzwa kutaura akasununguka kusvikira Jerusarema, “chishuwo che” “meso” aIsraeri, rawa. Kuwa kweJerusarema kunomirira mutemo weSvondo waiva wava pedyo kuuya, uye ndipo panowanikwa baba vaJohane Mubhabhatidzi, muprista weboka rechisere, vakaitwa mbeveve vachishumira mutembere, ndipo zvakare paiva naEzekieri (muchiratidzo) paakaitwawo mbeveve kwemwedzi inenge mipfumbamwe. Paiva pazuva rechisere mushure mekuzvarwa kwaJohane, Johane paakanga achidzingiswa, ndipo paakabvumidzwa kutaura. Vaporofita vaviri vakaitwa mbeveve vari musanctuary. Muporofita wechitatu akaitwa mbeveve achiona Kristu musanctuary akanga ari Danieri. Muchitsauko chegumi, Danieri ari musanctuary, uye panguva chaiyo yaari kubatwa kechipiri pamitatu, anoitwa mbeveve. Panzvimbo yepakati Danieri anoitwa mbeveve.

In ko mi je izrekel take besede, sem obrnil svoj obraz proti tlom in onemel. In glej, nekdo, podoben sinovom človeškim, se je dotaknil mojih ustnic; tedaj sem odprl svoja usta, spregovoril in rekel njemu, ki je stal pred menoj: O moj gospod, zaradi videnja so se moje bolečine zgrnile name in ni mi ostalo nič moči. Daniel 10:15, 16.

Kukhuluma

Simbolizim bilong “tok” i makim dispela taim bilong klostu kamap Sande lo taim Yunaitet Stet i tok olsem wanpela drakon, dongki bilong Balaam i tok, na visen bilong Habakuk i tok na i no giaman. Ol tripela mauspas profet, em ol i kamap mauspas taim ol i stap long haus lotu, ol i tok long taim bilong bagarap bilong Jerusalem. Wantaim Sekaraia, em i tok bilong soim olsem nupela nem bilong pikinini man bilong em em i stret, olsem na dispela i makim ol Filadelfia husat i kisim nupela nem.

Anokunda ndichamuita shongwe mutemberi yaMwari wangu, uye haachazombobudazve kunze; uye ndichanyora pamusoro pake zita raMwari wangu, nezita reguta raMwari wangu, iro riri Jerusarema idzva, rinoburuka richibva kudenga kuna Mwari wangu; uye ndichanyora pamusoro pake zita rangu idzva. Zvakazarurwa 3:12.

Zekariya wakapihwa chinyorero kuti anyore zita idzva remhuri raJohane.

Kwathi ke ngomhla wesibhozo beza ukuzalusisa umntwana; bamqamba igama lokuba nguZakariya, ngegama likayise. Kepha unina waphendula wathi, Hatshi; kodwa uzabizwa ngokuthi nguJohane. Basebesithi kuye, Kakho loyedwa phakathi kwezihlobo zakho obizwa ngaleligama. Basebemenzela izibonakaliso uyise, ukuthi uthanda aqanjwe ngokuthini. Wasecela ugwalo lokubhalela, waloba wathi, Ibizo lakhe nguJohane. Basebemangala bonke. Njalo umlomo wakhe wavuleka masinyane, lolimi lwakhe lwakhululwa, wasekhuluma, wadumisa uNkulunkulu. ULukha 1:59–64.

Zita idzva raJohani rinowirirana nekereke yeFiraderfia, uye zita rokuti Zekaria rinowirirana neRaodhikia sezvinomiririrwa nokusatenda kwaZekaria mushoko rengirozi yechitatu. Vaprofiti vose vanotaura pamusoro pamazuva okupedzisira, uye mazuva okupedzisira inhorondo yengirozi yechitatu. Naizvozvo, ngirozi yakaunza shoko inofanira kuva ngirozi yechitatu. Zekaria akaramba kunzwisisa kuti Ishe vaizopfuura nechechi yeSeventh-day Adventist yeRaodhikia. Pane zvimwe zvakawanda zvinofanira kutaurwa pamusoro pokudzorerwa kwenzwi muvaprofiti ava, asi ticharamba tichienderera mberi tichiswedera kukunzwisisa mutsara wouprofita waJosia.

Gurudumu la Yosia

Takatarisana nezvomutenderero weJubheri wegumi namanomwe wakatanga paPaseka yaJosia muna 622 BC, asi mutsara waJosia unotangira kare pamberi pa622 BC. Kupanduka kwaIsraeri kwakaisa Sauro pachigaro choushe samambo wokutanga waIsraeri kwakararatidza makore makumi mana okutonga kwaMambo Sauro, kuchiteverwa namakore makumi mana okutonga kwaMambo Dhavhidhi, kuchiteverwa namakore makumi mana okutonga kwaSoromoni. Kurambwa kwaMwari kwakagumbura zvikuru muporofita Samueri kwakaitika muna 1097 BC, uye kunotanga mutsara wouporofita wokupanduka wakaguma pamuchinjikwa apo vaJudha vakataura kuti vakanga vasina

mambo kunze kwaKesari.

Asi vakadanidzivirira, vachiti, Bvisaiye, bvisaiye, murovererei pamuchinjikwa. Pirato akati kwavari, Ndicharoverera Mambo wenyu pamuchinjikwa here? Vaprista vakuru vakapindura vachiti, Hatina mambo kunze kwaKesari. Johani 19:15.

Mu 1097, mafumu matatu adzalamulira kwa zaka makumi anayi aliyense kufikira pa imfa ya Solomo mu 977 BC, pamene ufumuwo unagawikana kukhala kumpoto ndi kumwera.

Kisha baadaye wakatamani mfalme; naye Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi, mtu wa kabila ya Benyamini, kwa muda wa miaka arobaini. Matendo 13:21.

Davidi aive namakore makumi matatu paakatanga kutonga, akatonga makore makumi mana. MuHebroni akatonga Judha makore manomwe nemwedzi mitanhatu; uye muJerusarema akatonga makore makumi matatu namatatu pamusoro paIsraeri yose naJudha. 2 Samueri 2:4, 5.

Kutonga kwaSoromoni kwakatanga muna 971 BC; nheyo dzeTemberi dzakaiswa mugore rechina raSoromoni (967 BC). Kuvakwa kwakatora makore manomwe (1 Madzimambo 6:37–38), uye Temberi yakapedzwa mumwedzi wechisere wegore regumi nerimwe raSoromoni. Kutsaurirwa kwayo kwepamutemo kwakaitwa mumwedzi wechinomwe (mwedzi waEthanimu), panguva yoMutambo waMatumba (1 Madzimambo 8; 2 Makoronike 5–7). Madzimambo, Temberi, norudzi, chimwe nechimwe chinomiririrwa munhoroondo nenguva yemakore mazana mana namakumi mapfumbamwe, iyo inonyatsoratidza nguva yechiporofita maererano kana namadzimambo, kana neTemberi, kana norudzi.

Dhanieri akatorwa muutapwa muna 607 BC, kunyange zvazvo ruzhinji rwevanyori venguva dzeBhaibheri ruchiti 605 BC. Nhoroondo yakanyorwa inofanira kuwirirana neuchapupu hwechiporofita, uye chiratidzo chezviitiko zvakaiswa munhoroondo pamutsetse wenhoroondo unotanga nechishuwo chamambo muna 1097 BC chinomanikidza, pamusoro pezvapupu zvinoverengeka zvechiporofita, kuti 607 BC ndiko kushandiswa kwakarurama, kwete 605 BC. 607 BC inoratidza kupera kwemakore mazana mana nemakumi mapfumbamwe mumutsetse wemadzimambo, asiwo inotanga chimwe chezviratidzo zvikuru zvitatu zvemakore makumi manomwe zvinoitika mumutsetse iwoyo. 607 BC inoratidza kupera kwemakore makumi manomwe akatanga nekutapwa kwaManase muna 677 BC. Chiratidzo chokutanga chemufananidzo wemakore mazana mana nemakumi mapfumbamwe (chine zvapupu zvitatu mumutsetse) chinoguma panzvimbo panoperera chimwe chezvapupu zvitatu zvemakore makumi manomwe uye chimwe chapupu chemakore makumi manomwe chichitanga; urongwa hwemasvomhu hunopupura 607 BC, zvisinei nepfungwa yokuti Dhanieri akatorwa muutapwa muna 605 BC.

Mu mutalongo urimo igihe cy’imyaka 490 gifitanye isano n’abami bo kuva mu mwaka wa 1097 mbere ya Kristo kugeza mu wa 607 mbere ya Kristo, harimo kandi indi myaka 490 uherye ku kwezwa kw’Ingoro ya Salomo kugeza ku kwezwa kw’Ingoro yubatswe nyuma y’ubunyage na Zerubabeli mu wa 516 mbere ya Kristo. Iyo myaka 490 igizwe n’imyaka 420 uherye ku kwezwa kwa Salomo mu mwaka we wa cumi n’umwe, hiyongereye imyaka 70 Ingoro yamaze ari

umusaka mu gihe cy'ubunyage, bikangana n'imyaka 490. Itegeko rya gatatu rya Aritazerugisesi ryaje nyuma y'imyaka 59, mu wa 457 mbere ya Kristo, kandi riranga itangiriro ry'imyaka 490 "yagenwe" (yakuwemo, Daniyeli 9:24) ku bw'ubwoko bw'Imana, yarangiriye mu mwaka wa 34 igihe Sitefano yaterwaga amabuye. Birumvikana ko hari n'ibindi bimenyetso byinshi byimbitse by'ibaruragihe biri muri uwo mutalongo w'ubuhanuzi utangirana n'ubwigomeke bw'ishingiro bwo kwanga Imana n'Umwuka w'Ubuhanuzi mu wa 1097 mbere ya Kristo, ukarangira igihe Sitefano yabonaga Kristo ahagaze iburyo bw'Imana. Muri ubu buhamya dusangamo uruziga rw'ubuhanuzi rwa Yosiya.

Ndiri kuti "kutsauka kwekutanga," nokuti kutanga kwemutsara kunoratidza nguva iyo Israeri yakaramba Mwari saMambo, mukuchiva kwavo kuva namambo wenyika, zwichibva zvaratidza nheyo yehumambo hwevanhu hweIsraeri. Ndiriwo kunyora izvi pamusoro pevhiri raJosia, rinoreva kuti "nheyo yaMwari," nokuti chiratidzo chezvose ziviri ziviviri, nheyo uye kutsauka kwekutanga kwevanhu vaMwari.

Musoko waSolomoni paakafa, uye marudzi gumi namaviri akaparadzana kuva okuchamhembe neokumaodzanyemba, kutsaurwa kwaJerobhoamu kwegadziriro yokunamata yenhema kwakatsiurwa nomuporofita asingateereri, uye kutsiura kwake kwaiva nouporofita hwamambo waizouya ainzi Josia. Pakutsauka kwokutanga kwaJerobhoamu nemarudzi gumi okuchamhembe, kwakafanotaurwa uprofiti hwaJosia nokumutsidzirwa kwake kunocherechedzwa nePaseka Huru ya622 BC. Kumutsidzirwa ikoko kwakauyiswa nokuwanikwa kwezvinyorwa zvaMozisi uye nokuziviswa kwokutongwa pamusoro pavanhu vaMwari nokuda kwokutsauka kwavo kunopfuurira. Mashoko ezvinyorwa zvaMozisi paakaverengerwa mambo Josia, akabereka kumutsidzirwa kukurusa munhoroondo yeTestamende Yekare. Uprofita hwomwana waizoberekwa munguva yemberi ainzi Josia hwakabatanidzawo kushorwa kwouporofita kwokutsauka kwokutanga kwakapiwa mambo Jerobhoamu nomuporofita asingateereri.

Tembeliso ya Mosese, hilaha Daniele a yi vitanaka hakona, i "minkarhi ya nkombo" ya Levhitika 26, naswona yi ve ku kumiwa ka masungulo ka William Miller loyi a nga xikombiso xa ntiyiso wa masungulo wa Vuvadventista. Ku nyikiwa matimba ka rungula ra Miller hi August 11, 1840, ku tisiwile hi ntirho wa "Josiah" Litch hi 1838 na 1840. Hi 1863 masungulo wolawo ma vekiwe etlhelo, kutani "minkarhi ya nkombo" yi hundzuka xikombiso xa ku nga ri ntsena ntiyiso wa masungulo wa va-Millerite va Filadelfiya, kambe ni xikombiso xa vupfukeli bya vu-Millerite bya Lawodikiya lebyi lwisanaka ni masungulo. Matimu ya va-Millerite ya ntsuni yo sungula ni ya vumbirhi ma khome xifanekiso xa "Josiah," lexi nga ta phindhiwa hi ku helela ka xona hinkwaxo ematin'wini ya lava dzana na mune wa makume mune wa magidi. Gilingi ra Josiah ri tlhela ri fikelela endzhaku ku ya eka vungoma bya hosi Sawulo, kutani ri ya emahlweni ku fika eka ku tshwutiwa ehandle ka kereke ya Vuvadventista va Siku ra Vunkombo ya Lawodikiya hi nkarhi wa nawu wa Sonto. Gilingi ra Josiah eka Ezekiele sweswi ri le ku pfuliweni ka mfungho wa rona tanihi makumu ya ku fungheriwa ka lava dzana na mune wa makume mune wa magidi.

Waxaannu arrimahan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.